תורה אור

לדברי ר' שמעון אין נפדין תמימים *לדברי חכמים נפדין תמימין, ועוד הא בעא מיניה ר' ירמיה מר' זירא שעירי עצרת שקבל דמן בשני כוסות ונזרק דמו של ראשון, שני למה הוא א] בא, על טומאה שאורעה בין [זריקה של] זה לזה (נזרק דמו של שני למה הוא קריבין), עד כאן לא מיבעיא ליה אלא עשה דלאחר שחיטה אבל עשה דלאחר הפרשה לא קא מיבעיא ליה, דלמא אם תימצי לומר קאמר: איתמר תודה ששחטה לשם תודת חבירו ב] (כשרה) רבה אמר כשרה רב חסדא אמר פסולה רבה אמר כשרה תודה לשם תודה נשחטה, רב חסדא אמר פסולה (א) ג] (לשום) שלמים דידיה ד] (נשחטה) בעינן. אמר רבה מנא אמינא לה? *דתניא "ובשר זבח תודת שלמיו ביום הקריבו את זבחו וגו' אבא חנין אמר משום ר' אליעזר בא ללמד תודה ששחטה לשם שלמים כשרה שלמים שנשחטו לשם תודה פסולים, ומה הפרש בין זה לזה תודה קרויה שלמים ואין שלמים קרויין תודה. שלמים לשם תודה פסולה הא תודה לשם תודה כשרה, מאי לאו דחבריה, לא דידיה. אבל דחבריה מאי פסולה, אדתני שלמים ה] לשם תודה פסולה ליתני תודה לשם תודה וכ"ש שלמים לשם תודה? שלמים לשם תודה דידיה איצטריך ליה סלקא דעתך אמינא מדתודה קרויה שלמים שלמים נמי קרויין תודה וכי שחיט להו לשם תודה ליכשרו קא משמע לן: אמר רבא *חטאת ששחטה לשם חטאת כשרה, לשם עולה ו] פסולה מאי טעמא "ושחט אותה לחטאת" אמר רחמנא והרי חטאת לשם חטאת נשחטה, לשם עולה פסולה, ואמר רבא *חטאת ששחטה על מי שמחייב חטאת פסולה, על מי שמחייב עולה כשרה, מאי טעמא? "וכפר עליו" *עליו ולא על חבירו חבירו דומיא דידיה במחוייב כפרה כמותו ואמר רבא *חטאת ששחטה ז] על מי שאינו מחייב כלום פסולה שאין לך אדם בישראל שאינו מחוייב עשה ואמר רבא חטאת מכפרת על חייבי עשה מק"ו: על חייבי כריתות מכפרת על חייבי עשה לא כל שכן, למימרא דבת מינה היא והאמר רבא חטאת ששחטה על מי שמחוייב חטאת פסולה ח] על מי שמחוייב עולה כשרה?

מקיבעא

ויקרא ז · סס ד

לדברי רבי שמעון אין נפדין תמימין · דהכי גמר לה רבי יוחנן מרביה דפליגי בה רבי שמעון ורבנן: לרבי שמעון לית ליה לב ב"ד מתנה עליהן סן] להכשירן לתמידי שנה הבאה [עומר] "אם הוצרכו הוצרכו ואם לאו יהא קדושים לדמיהן שיפדו אותן ממעות חולין בלא מום ויוציאם לחול ויפלו דמיהם למותר תרומה ואחר כך יחזרו ויקחו אותם מתרומה חדשה י] ויוכשרו לתמידין" ולדברי חכמים נפדין תמימים דאית להו לב בית דין מתנה עליהן, תנאי זה אלמא לית ליה לרבי שמעון לב בית דין מתנה עליהן' יא] (בהן) דאי אית ליה יוכשרו לתמידין ולא יקיינו יב] *אלא לית [ליה לב ב"ד מתנה] כך שמעתי בשבועות: **ועוד** · אי נמי בעית למימר דקרא דחיק ומוקי אנפשיה - כשהפרישן בזה אחר זה ובטומאה דערב יום טוב קאמר, מי מצית למימר דכי קתני שאירעה בין זה לזה בהפרשה קאמר והא בעא מיניה כו': **בשתי כוסות** · יג] כשחטין כאחד ואין שהות לאורועי טומאה בין שחיטתיהן וזרק דמו של ראשון, שני למהקרב לר' שמעון הרי אין יד] טומאה בין זה לזה ואמר ליה לטומאה שאורעה בין זריקתו של זה לזריקתו של זה: **ע"כ לא מיבעיא** טו] (כו')· אפילו לרבי ירמיה לא טז] (מתמה) אלא אי מכפר אעשה דלאחר שחיטתו אי לא, מכלל דפשיטא ליה 'דבין זה לזה' דקאמר רבי שמעון בטומאת י"ט קאמר יז] בין שחיטתו של זה לשחיטתו של יח] זה: **דלמא אם תמצא לומר קאמר** · דלמא תרוייהו קמיבעיא ליה והכי קמיבעיא ליה האי "בין זה לזה" דקאמר רבי שמעון קודם הפרשה קאי או לאחר הפרשה קאי ואם תימצי לומר יט] לאחר הפרשה נמי קאי, קודם שחיטה או אפילו לאחר שחיטה עד זריקה, והדר ליה איהו אפילו עד זריקה, כ] ודלמא לא קיימא לן כר' זירא ולא איפשיטא בעיין: **תודה ששחטה לשם תודת חבירו** · לא ששחטה ע"מ שיתכפר בה מי שאינו בעליה* כא] (ואין זה) שינוי בעלים *אלא שינוי קודש שהיתה לראובן תודה ולשמעון תודה אחרת ושחט את תודתו של זה לשם תודתו של זה כב] *[וה"ה] בשוחט חטאת חלב לשם חטאת דם: **כשרה** · ועולה לבעלים דאפי' שינוי קדש אין כאן: **פסולה** · כג] לא עלתה לבעלים דשינוי קדש הוא: **לשם שלמים דידיה בעינן** · דכתיב "זבח תודת שלמיו" והאי דאיפלוג בתודה משום דמינה מייתי רבה סייעתא למילתיה מדאבא חנן ומיהו ה"ה לשאר זבחים: **כשרה** · עלתה לבעלים: **פסולין** · לא עלו: **לא דידיה** · כד] (ואע"פ שלא באו על הודייה אחת דארבעה צריכין להודות כדאמרינן בברכות (דף נד:) וכתיב בהו (תהלים קז) "ויזבחו זבחי תודה", ושחט תודה בשעת עלייתו מן הים לשם תודה שהפריש על יציאתו מבית האסורין כה]: **חטאת ששחטה לשם חטאת** · כגון חטאת חלב שנשחטה לשם חטאת דם: **כשרה** · ועלתה לו: **פסולה** · פסולה לגמרי כדתנן חוץ מן הפסח והחטאת: **על מי שמחוייב חטאת** · בשינוי בעלים על מנת לזרוק דמה לשם חבירו המחוייב חטאת כמותו: **שאינו מחוייב עשה** · שלא עבר כו] עשה ובעשה שייך למימר חטאת כדמפרש ואזיל: **ואמר רבא חטאת מכפרת על חייבי עשה** · הלכך מחוייב כפרה כמותו הוא: **למימרא** · דעשה בת מינה דחטאת היא: **והאמר רבא כו' על מי שמחוייב עולה כשרה** · כז] אלמא לאו מיניה הוא דהא כח] עבירות עשה בידו שהפריש עולה עליהן:

מקיבעא

וטעמא משום דבאין לכפר על [טומאת] מקדש וקדשיו (ג) כמתניתין דהתם ובברייתא חידש טפי ממתניתין והא דקתני שתחלתו לא בא אלא לכפר על מזבח החיצון לאפוקי שעיר הפנימי דבעינן תרתי טומאת מקדש ומזבח החיצון ואף על גב דמשמע התם דאי כט] לא משום גזירה (ג) הוי מקילין בגופן אפי' במותר חטאות הפנימיות היינו משום דהכי גמירי דמותר חטאות לצבור לעולה ורבינו חננאל מפרש כפירוש הערוך וגרים התם תניא נמי הכי *וקאי אמילתא דרבי יוחנן דאמר דלרבי שמעון מקילין בהן בגופן הואיל ומעיקרא עולה והשתא עולה אבל לא במותר חטאת כו' ותימה אמאי נטר עד לסוף דלעיל הוה ליה לאתויי:

דלמא אם תימצי לומר קאמר · ורבי זירא נמי שהשיב נמי לרבי ירמיה על טומאה שאירעה בין זו לזו כמו כן אם תימצי לומר קאמר וקושיא ראשונה ומי אית ליה לרבי שמעון לב בית דין מתנה לא הש לתרץ דאיכא למימר דאפרשינהו בזה אחר זה ולאו חושש בקושיא דליקו ולימא ליה לקרא כו' *ועוד דהיכא דלית ליה תקנתא ברעייה אית ליה לרבי שמעון לב בית דין מתנה כדמוכח במנחות פ' התודה (עט:) ומיהו הא מוכח דהיכא דאית ליה תקנתא ברעייה לית ליה לב בית דין מתנה וכאן אית ליה תקנתא ברעייה:

תודה ששחטה לשם תודת חבירו ל] כשרה · ועולה לשם חובה, משום שנוי בעלים לא מיפסלא דאין שינוי בעלים אלא (א"כ) בזריקה, ורב חסדא אמר פסולה פירוש לא עלתה לשם חובה משום דהאי שינוי קודש כשאמר תודת פלוני לשם תודה אחרת של פלוני אבל אמר תודה זו לשם פלוני כשרה גמורה לפי שהוא שינוי בעלים בשחיטה *דכשירה גמורה:

הג"ה רב חסדא אמר פסולה · נראה דוקא בתודה פליג משום דכתיב לא] בהן קרא שלמיו ובקונטרס פירש דהוא הדין בשאר קרבנות:

אמר רבא חטאת ששחטה לשם חטאת כשרה · פירש רבינו תם *דרבה כרב חסדא ס"ל דהא דרבה אידחי וטעמא דתודה משום *שלמים משמע דר"ל דאיירי ששחטה לשם חטאת חבירו ונראה דלאו בהכי איירי מדלא קאמר בהדיא חבירו אלא איירי בחטאת חלב לשם חטאת דם לב] כדאמר רבא לקמן בפירקין (דף ט:) חטאת חלב ששחטה לשם חטאת דם לשם חטאת עבודת כוכבים כשרה לשם חטאת נזיר לשם חטאת מצורע פסולה הכי עולות נינהו ואם תאמר ותרתי *דרבה למה לי ויש לומר דהך דהכא נקט לאשמועינן דשינוי קודש איפכא משינוי בעלים אע"ג דרבא לא פירש הפסוקים כדבריו מדאמר בריש פירקין (לעיל דף ג:) דרב יוסף בר אמי רמי שינוי קודש *) לג] ומשני [והא] דלקמן נקט לחלק בחטאות וגם משום בעיא דאחר כך דבעי רבא חטאת חלב ששחטה לשם חטאת דטומאת מקדש וקדשיו מהו:

חטאת ששחטה על מי שמחוייב עולה כשרה · וכגון שלא הפרישה עדיין דאי הפרישה הוה ליה כעל מי שאינו מחוייב כלום אם תימצי לומר דלא מכפרא אעשה דלאחר הפרשה דמסתמא עולה יביא ויכפר על הכל א"כ דאמר הרי עלי עולה דכשיפרישנה יכפר על כל עשה שעבר:

על מי שאינו מחוייב כלום פסולה**) וא"ת לגרסינן בהא מימרא עולה דגבי עולה נמי כתיב לכפר עליו דאי גרסינן הכא חטאת נ"ל איידך מילתא דרבא דחטאת מכפרת על חייבי עשה מהכא שמעינן לה:

על חייבי עשה לא כל שכן · מהאי קל וחומר הוא לן למימר דאפילו מקיבעא מכפרא אלא דאיכא מכפרא הואיל ועיקרא למילתא אחריתי קאתיא והכי קל וחומר לקופיא:

עולה

*) נ"ע אשינוי בעלים **) כ"א אית דגרסי נ"ק

כט א מיי' פ"ד מהל' שקלים הלכה יא :

ל ב מיי' פט"ו מהלכות פסה"מ הלכה יג :

לא ג מיי' שם הלכה ז :

לב ד מיי' שם הלכה ח :

לג ה מיי' שם הלכה ט והלכה יד :

וקאי אמילתא דרבי יוחנן כו' דאמר דלר"ש דוקא כפה כו'

גירסת הש"ך ועוד היכא דלית ליה תקנתא בקרן המזבח אית ליה לר"ש לב ב"ד מתנה וכו' הא מוכח במנחות בפ' התודה דהיכא דלית ליה תקנתא ברעייה וכו' כצ"ל

שנוי בעלים בשחיטה הס"ד

[לעיל ג:]

[נ"ל דרבא] [לעיל ג: ה: לקמן ח פסחים סב.]

[נ"ל שלמים דידיה]

שיטה מקובצת

א] הוא קרב על טומאה שאירעה בין זה לזה עד כאן לא מיבעיא כו' והשאר נמחק: ב] תיבת כשרה נמחק: ג] לשם נמחק: ד] תיבת נשחטה נמחק: ה] שלמים דידיה לשם: ו] עולה ודאי פסולה: ז] על מי שאינו מחוייב כלום פסולה 'דהוי שפיר מחוייב כפרה כמותה כדמפרש ואזיל ואמר רבא כו' ולפרושי מלתא קמייתא אתא: ח] על מי שמחויב עולה כשרה' אלמא לאו מינה הוא והא הכא עבירת עשה בידו שהפריש עולה עליה ומשני מקיבעא לא מכפרא כו' כך פי' הקונטרס ומ"מ קשה היאך פשיטא ליה לרבא דפסול והא לקמן מספקא ליה לרבא אפי' על חטאת חלב ששחטה

שבועות י:

[illegible]

ולא יקיינו אלא לייתו כדמיהן נ"ק

[לעיל ד.]

הגהות הב"ח

(א) גמ' רב חסדא אמר פסולה בעינן לשם שלמים דידיה בעינן : (ב) תד"ה (כדף הקודש) [illegible] מקדש וקדשיו דהאי במתני' התם ובברייתא חידש טפי ממתניתין [illegible] והא דקתני [illegible] : (ג) שם דאי לאו משום גז"ה הוו מקילין בהן :

[לעיל ג: איתא רב]

וגי' הש"ך בעלים דהוו שינוי בעלים אלא דאיירי בשינוי קודש כו' כצ"ל

תודתו של זה הס"ד ואח"כ ד"ה כשרה ועולה לבעלים דאפי' ש"ק אין כאן הס"ד ואח"כ ד"ה [illegible] חטאת דם הס"ד ואח"כ ד"ה פסולה כו'

גליון הש"ס

גמ' תודה קרויה שלמים· עיין מנחות דף עז ע"ב ועיין לקמן דף סג ע"ב תוס' ד"ה מנחה ובמנחות דף עד ע"ב תוס' ד"ה מדאפקעינהו: שם חטאת ששחטה לשם חטאת כשרה · עיין נזיר דף כו ע"ב תוס' ד"ה שהרי :

* לפי רש"י מ/תא הבא [illegible] רבא בא להסביר מימרא זו

על מי שמחויב חטאת דטומאת מקדש וקדשיו דשמא לא הוי מחויב כפרה כמותו לפי שאינה קבועה כמותה כ"ש על מי שאינו מחויב כלום לכך נ"ל דגרסי' עולה ששחטה על מי שאינו מחויב כו' דגבי עולה הוא דכתיב וכיפר עליה הכהן ואמר רבא חטאת כו' ועלה פריך למימרא דבת מינה היא ולא בעי לשנויי דלכך כי שחטה על מי שמחוייב עולה כשרה משום דלא גרע מטומאת מקדש וקדשיו משום דלא בעי למיפשט בעיא דרבא דלקמן ולכך משני משום דמקיבעא לא מכפרי תוס' טוך: ס] עליהן להכשיר: י] חדשה ויתכשרו לתמידין זה לא נאמר אלא יעשה מהן קיץ למזבח: יא] תיבת בהן ל"ש ונמחק: יב] יקייצו בהן אלא בדמיהן כך שמעתי בשבועות והשאר ל"ש ונמחק: יג] ששחטן תיבת נשחטין נמחק: יד] אין כאן טומאה: טו] מבעיא כלומר: טז] לא מבעיא תיבת מתמה נמחק: יז] קאמר שהייתה: יח] של האחר והיינו עשה דלאחר הפרשה הס"ד: [illegible]